

Order of Lighting Hanukkah Candles

שו"ע או"ח תרעו

סעיף א: המדליק בליל ראשון מברך שלש ברכות: להדליק נר חנוכה, ושעשה נסים, ושהחיינו; ואם לא בירך זמן בליל ראשון, מברך בליל שני או כשיזכור.

סעיף ב: מליל ראשון ואילך מברך שתים: להדליק, ושעשה נסים. הגה: ויברך כל הברכות קודם שיתחיל להדליק (מהרי"ל).

סעיף ג: מי שלא הדליק ואינו עתיד להדליק באותו הלילה, וגם אין מדליקין עליו בתוך ביתו, כשרואה נר חנוכה מברך: שעשה נסים, ובליל ראשון מברך גם: שהחיינו, ואם אח"כ בליל ב' או ג' בא להדליק אינו חוזר ומברך: שהחיינו.

סעיף ד: אחר שהדליק, אומר: הנרות הללו אנו מדליקין על התשועות ועל הניסים ועל הנפלאות וכו'.

סעיף ה: יתחיל להדליק בליל ראשון בנר הימני, ובליל ב' כשיוסיף נר אחד סמוך לו יתחיל ויברך על הנוסף, שהוא יותר שמאלי, כדי להפנות לימין; וכן בליל ג' כשיוסיף עוד אחר סמוך לשני נרות הראשונות, יתחיל בנוסף ובו יתחיל הברכה, ואח"כ יפנה לצד ימין, וכן בכל לילה; נמצא שתמיד מברך על הנוסף שהוא מורה על הנס, שהרי בתוספת הימים ניתוסף הנס.

כתר שם טוב כרך ב' עמוד תקכב

מנהג לונדון ואמשטרדם שמדליק החנוכה אחר שבירך כל הג' ברכות בלילה הא', ובשאר הלילות אחר שבירך הב' ברכות, ובא"י וסת"מ וערי המערב להדליק אחר שבירך להדליק נר חנוכה ובעוד שהולך ומדליק מברך הברכות האחרונות. ...וטעם למנהג ארץ ישראל וסת"מ ומארוקו שהם מדליקין תיכף אחר שבירך ברכת להדליק, קשה לי למצא טעם הגון למנהגם, ואולי אפשר לומר שהם סוברים כיון שבירך להדליק נר חנוכה צריך לקיים המצוה בשעתה והשתי ברכות בליל א' או הברכה אחת של לילות האחרונים יכול לאומרם בזמן שהוא עסוק בהדלקה.

פסחים ז ע"ב

דכולי עלמא מיהא, מעיקרא בעינן לברוכי, מנלן? - דאמר רב יהודה אמר שמואל: כל המצות מברך עליהן עובר לעשייתן. מאי משמע דהאי עובר לישנא דאקדומי הוא? אמר רב נחמן בר יצחק: דאמר קרא (שמואל ב, יח:כג) וירץ אחימעץ דרך הככר ויעבר את הכושי. אביי אמר: מהכא, (בראשית לג:ג) והוא עבר לפניהם. ואי בעית אימא: מהכא, (מיכה ב:יג) ויעבר מלכם לפניהם וה' בראשם.

מסכת סופרים כ:ד (או לדעת אחרים כ:ו)

כיצד מברכין, ביום הראשון המדליק מברך שלש, והרואה שתים. המדליק אומר, ברוך אתה י"י אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וציונו להדליק נר של חנוכה, ומתנה ואומר, הנירות האילו אנו מדליקין על הישועות ועל הניסים ועל הנפלאות, אשר עשית לאבותינו על ידי כהניך הקדושים, וכל שמונת ימי חנוכה הנירות האילו קודש, ואין לנו רשות להשתמש בהן אלא לראותן בלבד, כדי להודות שמך על נפלאותיך ועל ניסוך ועל ישועתיך; ואומר, ברוך אתה שהחיינו; ואומר, ברוך אתה שעשה נסים. אילו למדליק, אבל לרואה, אינו אומר ביום ראשון אלא שתים, שהחיינו ושעשה. מיכאן ואילך, המדליק מברך להדליק, ומתנה; והרואה אומר, שעשה נסים.

טור או"ח תרעו

המדליק בליל ראשון מברך להדליק נר של חנוכה ושעשה נסים ושהחיינו ואם לא בירך זמן בליל ראשון כ' א"א הרא"ש ז"ל בתשובה דמברך בליל ב' או אימתי שיזכור מליל ראשון ואילך מברך שנים להדליק ושעשה נסים והרואה הנרות מברך בליל ראשון שנים ושעשה נסים ושהחיינו מכאן ואילך אינו מברך אלא שעשה נסים לבד ודוקא שאינו עתיד להדליק ואין מדליקין עליו כגון שהולך בדרך ורואה הנרות בעיר אבל בענין אחר א"צ לברך:

ב"ח או"ח תרעו:ד

המדליק אחר שהדליק וכו'. הלשון משמע שאומר כן קודם שיברך שעשה נסים וכן כתב מהרי"ש והכי משמע במסכת סופרים ובהגהות מיימוניות בפרק ג' הלכה ד' (אות א) מיהו בתשובת מהרי"ל סימן קמ"ה כתב דאנו אין לנו אלא תלמודא דידן דכל הברכות צריך [לברך] עובר לעשייתן כמו שעושין בקריאת מגילה ונטילת לולב ואיכא למימר דמסכת סופרים סובר כמאן דאמר בירושלמי (ברכות פ"ט ה"ג) דמברך בשעת עשייתן ותו דאין בו מנהג פשוט לאמרו והיאך נפסיק בטפל לבין העיקר עכ"ל

בית יוסף או"ח תרעו:ה

כתב ה"ר דוד אבודרהם (סדר הדלקת נ"ח עמ' ר ד"ה כתב) בשם ה"ר יונה שבליל ראשון מברך שלש ברכות אלו קודם ההדלקה דכל המצות מברך עליהם קודם עשייתן ובליל שני מברך קודם ההדלקה להדליק ושעשה נסים מברך לאחר שמדליק נר ראשון קודם שידליק נר שני שהוא נס אותו היום וכן בליל שלישי קודם שידליק נר שלישי וכן ברביעי וכן על כולם עכ"ל נראה מדבריו שבנר שהתחיל להדליק בליל ראשון בה מתחיל בכל הלילות אבל מהרי"ק קולון ז"ל כתב בשורש (קפ"ד) [קפ"ג] מאחר שכתב המרדכי בפרק במה מדליקין (שם) בשם רבינו מאיר שיש להתחיל לצד שמאל כדי לפנות לימין משום כל פינות שאתה פונה וכו' (יומא טו:) אם כן ראוי הוא להתחיל להדליק בליל ראשון בנר היותר ימיני ויברך ובליל שני כשיוסיף נר אחר אצלו יתחיל ויברך על הנוסף שהוא יותר שמאלי כדי להפנות לימין כדברי רבינו מאיר וכן בליל שלישי כשיוסיף עוד אחר סמוך לשתי נרות הראשונות יתחיל בו בנוסף ובו יתחיל הברכה ואחר כך יפנה לצד ימין וכן בכל לילה ולילה נמצא שתמיד מברך על הנוסף שהוא מורה על הנס.

שו"ע או"ח כה:יא

יה אחר שקשר של יד על הזרוע, יניח של ראש (לח) קודם שיכרוך הרצועה סביב הזרוע. ויש מי שאומר שאסור להוציא תפלה של ראש מהתיק עד שתהא תפלה של יד מונחת. הגה: ואף אם שניהם לפניו חוץ לתיק, לא יתקן לפתוח התפלה של ראש עד אחר הנחה של יד (מהרי"א ומהר"י בן חביב). יש מי שכתב להניח של יד מיושב, ושל ראש מעומד (אגור בשם הזוהר סימן פ"ד) (ובמדינות אלו לא נהגו כן, אלא שתיהן מעומד).

משנה ברורה (שם סע"ק לח)

קודם שיכרוך - הטעם כיון שברכת להניח חוזרת גם על של ראש כנ"ל בס"ק ל"א וכ"ש להמחבר לעיל בס"ה דס"ל דאינו מברך אלא אחת ע"כ ימעט ההפסק בכל מה שיוכל והכריכה סביב הזרוע אינה מעיקר הדין ע"כ טוב לאחר אותה עד שיניח של ראש ובספר כוונות האר"י ז"ל כתוב שהיה נוהג לכרוך השבעה כריכות סביב זרועו תחלה [אבל לא הג' כריכות שעל האצבע] מפני שהוא סובר כיון דלכתחלה גם הכריכות הוא מצוה לפיכך אין זה הפסק וכן המנהג בכ"מ ועיין בתשובת משכנות יעקב סימן כ"ח דעתו ג"כ כמנהגנו לכרוך קודם על הזרוע לחיזוק דבלא"ה לא מתקיים ואינו נקרא קשירה עי"ש כתב בספר מ"מ אם שמע קדיש וקדושה אחר שבירך על של יד ואם יכרוך לא יהיה לו פנאי להניח ש"ר ולענות יניח ש"ר קודם הכריכות אם יכול להדק במקצת שלא ימיש התש"י ממקומו:

Virtual Beit Midrash - Rabbi Eliakim Krumbein

A striking idea suggested by Rav Soloveitchik z.l. [a.k.a., "the Rav"] furnishes another basis for the prefatory function of birkat ha-mitzvot. The Rambam (Berakhot 1:3) juxtaposes and compares birkat ha-nehenin with birkat ha-mitzvot. The Rav inferred that the two share a common conceptual basis. As is well-known, the necessity for making a berakha over food is the fact that by right, many may not partake of nature's bounty, all of which belongs to Hashem. According to the gemara (Berakhat 35a) it is the blessing - man's admission of beholdenness to his Creator - which releases him from this moral stricture. The berakha is acting as a "matir" - an agent of release from a prohibition. Likewise, argued the Rav, it is not a foregone conclusion that man may engage in kiyum mitzvot. This privilege, too, may not be indulged without praising the One who made it possible. Birkat ha-mitzvot, like the berakha over food, act as a "matir." The mishna's prohibition against performing a mitzva without a berakha (see above), in this view, is not a mere derivative of the institution of birkat ha-mitzvot; it is its essence.